2024/2250

10.10.2024 г.

РЕЗОЛЮЦИЯ (ЕС) 2024/2250 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

от 11 април 2024 година

съдържаща забележките, които са неразделна част от решението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Деветия, Десетия и Единадесетия европейски фонд за развитие за финансовата 2022 година

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ,

— като взе предвид своето решение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета на Деветия, Десетия и Единадесетия европейски фонд за развитие за финансовата 2022 година,

— като взе предвид Специален доклад № 35/2018 на Европейската сметна палата,

— като взе предвид член 99, член 100, трето тире и приложение V към своя Правилник за дейността,

— като взе предвид становището на комисията по развитие,

— като взе предвид доклада на комисията по бюджетен контрол (A9-0110/2024),

А. като има предвид, че сътрудничеството на Съюза за развитие, както е определено в членове 208—211 от Договора за функционирането на Европейския съюз, се осъществява в глобален контекст, определен от Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие („Програма до 2030 г.“) и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР);

Б. като има предвид, че Съюзът поддържа отношения на сътрудничество с голям брой развиващи се страни, при което основната цел е насърчаване на икономическото, социалното и екологичното развитие, като главна цел е намаляването и премахването на бедността в дългосрочен план чрез предоставяне на помощ за развитие и техническа помощ на държавите бенефициенти;

В. като има предвид, че в периода от 1959 до 2020 г. Европейските фондове за развитие (ЕФР) предоставиха помощ за сътрудничество за развитие на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) и отвъдморските страни и територии (ОСТ); като има предвид, че Споразумението за партньорство, подписано в Котону на 23 юни 2000 г. („Споразумението от Котону“) със срок на действие от 20 години, впоследствие временно удължено, беше рамката, уреждаща отношението на Съюза с държавите от АКТБ и ОСТ; като има предвид, че Споразумението от Самоа бе подписано на 15 ноември 2023 г.;

Г. като има предвид, че Единадесетият ЕФР достигна своя последен етап, тъй като клаузата за изтичане на срока на действие влезе в сила на 31 декември 2020 г.; като има предвид обаче, че до 31 декември 2023 г. все още ще бъдат подписани конкретни договори за съществуващи споразумения за финансиране, а изпълнението на текущите проекти, финансирани от ЕФР, ще продължи до окончателното им приключване;

Д. като има предвид, че за МФР за периода 2021—2027 г. помощта за сътрудничество за развитие за държавите от АКТБ е включена в Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество („ИССРМС – Глобална Европа“), а помощта за сътрудничество за развитие за ОСТ е включена в Решението за отвъдморско асоцииране, вкл. Гренландия;

Е. като има предвид, че Деветият, Десетият и Единадесетият ЕФР не са включени в общия бюджет на Съюза и продължават да се изпълняват и отчитат отделно до приключването им;

Ж. като има предвид, че ЕФР се управляват почти изцяло от Генерална дирекция „Международни партньорства“ (ГД INTPA) на Комисията, като малък дял (5 %) от разходите по ЕФР за 2022 г. се управляват от Генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ГД ECHO);

З. като има предвид, че сътрудничеството за развитие се развива от по-традиционен модел донор – получател към по-силен акцент върху взаимните интереси, който обхваща не само социалните сектори, но и устойчивите инвестиции, търговията и развитието на икономически сектори с висока добавена стойност, както и международните партньорства за справяне с глобалните предизвикателства; като има предвид, че съгласно ДФЕС „Основната задача на политиката на Съюза в тази област е намаляването и, като крайна цел, изкореняването на бедността“;

И. като има предвид, че чрез подхода „Екип Европа“ Съюзът работи заедно с държавите членки на място, с местните бенефициенти и с други донори за постигане на осезаемо въздействие и промяна в трансформацията в държавите партньори;

Изпълнение на бюджета

1. отбелязва, че през 2022 г. финансовото изпълнение на 10-ия и 11-ия ЕФР (индивидуални задължения: 853 милиона евро и плащания: 2 386 милиона евро) беше белязано от Решение (ЕС) 2022/1223 на Съвета ([1]) за повторно използване на отменени средства от 10-ия и 11-ия ЕФР в размер на 600 милиона евро;

2. отбелязва решението на Съвета за отпускане на 600 милиона евро от отменени проекти по 10-ия и 11-ия ЕФР за целите на финансирането на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн след агресивната война на Русия срещу Украйна; счита, че с оглед на изключително тежкото положение с продоволствената сигурност в държавите от АКТБ тези средства трябва да бъдат допълнени с подходящи мерки за засилване на продоволствената независимост на местните общности;

3. отбелязва, че през 2022 г. изпълнението на ЕФР допринесе за подобрения във водоснабдяването и канализацията, достъпа до електроенергия, достъпа до правна помощ, продоволствената сигурност и изхранването, опазването на околната среда, стратегиите за смекчаване на изменението на климата и природните екосистеми, здравеопазването, образованието и предприемачеството/пригодността за заетост;

4. отбелязва, че ЕФР представлява 33,2 % от портфейла на ГД „Международни партньорства“ по отношение на плащанията през 2022 г., които достигнаха 2 452 милиона евро (т.е. 98,08 % от годишната цел); отбелязва, че плащанията на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) са възлизали на 461 милиона евро; отбелязва, че тъй като клаузата за изтичане на срока на действие на Единадесетия ЕФР изтече на 31 декември 2020 г., през 2022 г. не бяха поети нови задължения, с изключение на поетите задължения за средствата, произтичащи от повторното използване на резерва на 10-ия и 11-ия ЕФР съгласно Решение (ЕС) 2022/1223, относно специалните мерки в контекста на отговора на ЕС спрямо кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ); отбелязва, че плащанията на ЕИБ във връзка с Инвестиционния инструмент за АКТБ възлязоха на 400 милиона евро;

5. подчертава значението на подхода „Екип Европа“ за ефективността и видимостта на помощта на Съюза и приветства инициативата на Комисията за задълбочаване на координацията с държавите членки и извличане на максимална полза от техния съществуващ експертен опит в държавите партньори, като по този начин се гарантира по-силна Европа по света; отбелязва регионалните инициативи на „Екип Европа“ относно миграционния маршрут през Западното Средиземноморие, при които неговата управленска група включва представители както от ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ , така и от ГД „Международни партньорства“, с което се гарантира съгласуваност на действията и оптимално използване на финансовите ресурси;

6. посочва, че 60 % от договорите са приключени по Единадесетия ЕФР и че Комисията следва да завърши приключването на 9-ия ЕФР през 2024 г.; отбелязва напредъка по приключването на 10-ия ЕФР, за който 95,2 % от договорите са приключени;

7. отбелязва усилията на ГД „Международни партньорства“ за намаляване на старите плащания по предварително финансиране, с цел от 40 %, и старите непогасени поети задължения до целта от 35 %; отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ е надхвърлила целта, като е намалила старите плащания по предварително финансиране по линия на ЕФР с 54,31 % , както и с 52,51 % общо за старите непогасени поети задължения по линия на ЕФР и в цялата си област на отговорност; отбелязва, че по отношение на непогасените поети задължения тя е постигнала целта от 35 % за ЕФР с 36,83 %;

8. отбелязва обаче, че според доклада на Сметната палата („Палатата“) КПЕ на ГД „Международни партньорства“ относно намаляването на старите плащания по предварително финансиране не отчита броя на годините, за които всяка операция по предварително финансиране е останала неприключена, поради което Палатата счита, че постигането на този КПИ не отразява трудностите, които е срещнала при уравняването на по-стари операции по предварително финансиране, някои от които са били отворени за период до 12 години; отбелязва отговора на Комисията, че що се отнася до застаряването на неприключените фактури и предварителните финансирания, които са останали неуравнени в продължение на до 12 години, по-голямата част от тези стари плащания по предварително финансиране са свързани със съдебни дела; призовава Комисията да продължи да докладва на Парламента относно тези съдебни дела, както вече беше направено след препоръка № 2015/PAR/0463 на Парламента; отбелязва освен това, че за да намали старото предварително финансиране и да се справи със застаряването на фактурите, Комисията вече е въвела годишни проверки, като през 2022 г. 93 % от плащанията по ЕФР са извършени навреме, и използва табло за управление на портфейла (актуализирано през октомври 2023 г.), позволяващо на служителите да наблюдават застаряването на предварителното финансиране и да проследяват дългопросрочените фактури, и предприема допълнителни действия, включително *ad hoc* кампании, семинари и насоки;

9. отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ е постигнала целта си за не повече от 13 % от стари изтекли договори за ЕФР; отбелязва, че тя е постигнала резултат от 10,56 % за ЕФР и 8,39 % за общия бюджет на ЕС;

10. изтъква, че размерът на неизпълнените поети задължения по ЕФР е достигнал 12,6 %, или 8 250 милиона евро през 2022 г.;

([1]) Решение (ЕС) 2022/1223 на Съвета от 12 юли 2022 г. относно разпределянето на средства, отменени от проекти по 10-ия и 11-ия Европейски фонд за развитие с цел финансиране на действия за справяне с кризата с продоволствената сигурност и икономическото сътресение в държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) след агресивната война на Русия срещу Украйна (ОВ L 188, 15.7.2022 г., стр. 147).

Въздействие на дейностите във финансовите отчети

11. отбелязва, че предварителното финансиране е претърпяло намаление от 239 милиона евро до голяма степен в резултат на по-малко авансови плащания поради намаляването на броя на подписаните договори (2 118 милиона евро през 2021 г. в сравнение с 853 милиона евро през 2022 г.) и че вследствие на това паричните средства и паричните еквиваленти са се увеличили с 34 милиона евро в резултат на намаляването на плащанията по предварително финансиране и други плащания;

12. отбелязва увеличение в размер на 123 милиона евро начислени разходи в резултат на увеличения брой на неприключените договори в края на годината, за които до края на годината не бяха заверени декларации за разходи и поради това разходите трябваше да бъдат изчислени приблизително;

13. отбелязва освен това общото намаление на оперативните разходи с 74 милиона евро главно в резултат на закриването на доверителните фондове, което доведе до намаляване на вноските, необходими за покриване на техните разходи, както и че разходите, свързани със спешната помощ, се увеличиха, тъй като отменени средства от 10-ия и 11-ия ЕФР бяха повторно използвани за борба с отрицателните последици от войната в Украйна;

14. подчертава, че що се отнася до въздействието на оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз, Палатата е заключила, че няма финансово отражение върху отчетите на ЕФР за 2022 г. и че отчетите на ЕФР към 31 декември 2022 г. отразяват правилно състоянието на процеса на оттегляне към тази дата;

Надеждност на отчетите

15. отбелязва, че бюджетът на 9-я ЕФР (2000 – 2007 г.) възлиза само на 13,8 милиарда евро, този на 10-я ЕФР (2008 – 2013 г.) е почти удвоен и достига 22,7 милиарда евро, а 11-я предоставя значителната сума от 30,5 милиарда евро, от които 29,1 милиарда евро са разпределени за държавите от АКТБ и 0,4 милиарда евро за ОСТ, като административните разходи възлизат на 1 милиард евро;

16. отбелязва съобщението на Комисията за закриване на 8-ия ЕФР, направено през октомври 2021 г.; изтъква, че в годишните отчети на ЕФР за финансовата 2022 година Комисията е посочила, че всички дейности по 8-ия ЕФР са приключени и че всички договори и финансови решения са приключени в отчетите на ЕФР, а останалите неприключени нареждания за събиране на вземания са прехвърлени към 9-ия ЕФР; въпреки това отбелязва, че в отчетите все още се съдържа финансова информация за 8-ия ЕФР, а някои салда по 8-ия ЕФР все още не бяха приключени през 2022 г.; отбелязва, че оперативното приключване на 8-ия ЕФР е било извършено, както е предвидено, през 2021 г., и че пълното счетоводно приключване на 8-ия ЕФР все още не е приключило поради текущи нареждания за събиране на вземания;

17. отбелязва, че в годишния си доклад за дейностите, финансирани от Деветия, Десетия и Единадесетия ЕФР за финансовата 2022 година, Палатата констатира, че окончателните годишни отчети за финансовата година, приключила на 31 декември 2022 г., дават вярна представа, във всички съществени аспекти, за финансовото състояние на ЕФР и че резултатите от техните операции, паричните потоци и промените в нетните им активи за приключилата на тази дата финансова година са в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2018/1877 ([2]) на Съвета („Финансовия регламент на ЕФР“) и счетоводните стандарти за публичния сектор;

Законосъобразност и редовност на операциите, свързани с отчетите

18. отбелязва становището на Палатата, съгласно което свързаните с отчетите приходи за годината, приключила на 31 декември 2022 г., са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти;

19. отбелязва, че изпълнението на европейските фондове за развитие (ЕФР) засяга държави, които са изправени пред утежняващо въздействие на изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и продоволствената несигурност и са отслабени вследствие на пандемията от COVID, неоправданата и непредизвикана агресивна война на Русия в Украйна, както и от нарастващ дълг и нови и забравени хуманитарни кризи и конфликти, пораждащи нарастващо неравенство и бедност; поради това настоява, че останалите проекти по ЕФР следва да се съсредоточат върху постигането на напредък в изпълнението на целите за устойчиво развитие (ЦУР); отново заявява, че сигурността, взаимноизгодните партньорства и международното сътрудничество са основни условия, за да може светът да постигне напредък по ЦУР до 2030 г. и след това;

20. отново изразява загриженост във връзка с многото възможни причини за поредицата отрицателни становища на Палатата относно законосъобразността и редовността на разходите поради факта, че разходите, приети в отчетите за годината, приключила на 31 декември 2022 г., са засегнати от съществено ниво на грешки; същевременно отбелязва, че контекстът, в който се осъществява изпълнението на ЕФР, е рисков, сложен и бързо развиващ се, със забележително разнообразие по отношение на географската разпръснатост, изпълнителните органи и държавите партньори, както и на методите за предоставяне на помощта;

([2]) Регламент (ЕС) 2018/1877 на Съвета от 26 ноември 2018 г. относно финансовия регламент, приложим за 11-ия Европейски фонд за развитие, и за отмяна на Регламент (ЕС) 2015/323 (ОВ L 307, 3.12.2018 г., стр. 1).

21. отбелязва, че за да извърши одит на редовността на операциите, Палатата провери извадка от 140 операции, представителна за всички видове разходи в рамките на ЕФР; отбелязва освен това, че извадката включва 27 операции, свързани с Извънредния доверителен фонд за Африка, 98 операции, разрешени от 20 делегации на ЕС ([3]), и 15 плащания, одобрени от централните служби на Комисията;

22. отбелязва със загриженост, че от проверените 140 операции 57 (40,7 %) съдържат грешки, в сравнение с 54 (38,8 %) през 2021 г. за същия брой операции; подчертава освен това, че Палатата е остойностила 48 грешки (43 през 2021 г.), въз основа на които е изчислила процента грешки за финансовата 2022 година на 7,1 % (4,6 % през 2021 г.);

23. отбелязва със загриженост, че по типология на грешките изчисленият процент грешки за финансовата 2022 година, свързан с неизвършени разходи, е 51 % (14,9 % през 2021 г.), с недопустимите разходи – 24 % (38,6 % през 2021 г.), със сериозно неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки – 16 % (14,6 % през 2021 г.), с липсата на основни оправдателни документи – 7 % (23,3 % през 2021 г.), а процентът, свързан с други видове грешки – 2 % (8,6 % през 2021 г.); отбелязва отговора на Комисията, че повечето грешки, които са могли да бъдат избегнати, са свързани с прекомерното уравняване (неизвършени разходи), което се дължи на недостатъчното финансово отчитане, предоставено от партньорите по изпълнението при непряко управление, и не засяга изпълнението на проектите;

24. отбелязва отговора на Комисията, че през 2022 г. приблизително 50 % от сумираните грешки се дължат на прекомерно уравняване – практика, при която неизвършените разходи са включени в отчетите като извършени разходи и следователно са временни, тъй като вече няма да съществуват след окончателното уравняване; отбелязва освен това действията, предприети от Комисията, за да се даде възможност за по-лесно идентифициране на извършените разходи, и призовава Комисията да информира органа по освобождаване от отговорност относно въздействието на тези действия;

25. отбелязва, че през 2022 г. предварителните проверки на ГД „Международни партньорства“ са предотвратили изплащането на недопустими разходи в размер на общо 167,94 милиона евро, което представлява 2,91 % от общата фактурирана сума и е над целевата стойност, определена от ГД „Международни партньорства“ за този показател (2 %), както и над резултата от 2021 г. (2,62 %); насърчава Комисията да доусъвършенства своите системи за контрол;

26. изразява загриженост, че националният ръководител на ЕФР за Бенин е възложил договор на консултантско дружество за засилване на участието на гражданското общество в страната в сериозно нарушение на правилата за възлагане на обществени поръчки; отбелязва със загриженост, че според Комисията комисията за оценка е използвала своите „правомощия за преценка“, за да приложи метод на изчисление, който не е бил достатъчно документиран в процедурата; отбелязва действията, предприети от Комисията за преодоляване на слабостите, установени в тази делегация, и за избягване на подобни проблеми в други делегации; отбелязва, че процентът грешки в делегацията на ЕС в Бенин представлява приблизително 30 % от общото равнище на грешки и че ако не беше включен, общото равнище на грешки щеше да бъде приблизително 4,7 % вместо 7,1 %; припомня, че прозрачността и отчетността са от съществено значение за НПО, които са призовани да действат в пълно съответствие с финансовите правила и ценностите на Съюза, особено при управлението на европейските фондове, и подчертава, че НПО следва да получават подкрепа по отношение на техните системи за контрол и мониторинг, особено онези от тях, които извършват дейност в трети държави; припомня, че НПО подлежат на същото равнище на контрол и разследване, както всеки друг получател на средства от Съюза;

27. отбелязва със загриженост, че изчисленият процент грешки систематично надхвърля прага на същественост (2 %); отбелязва със загриженост, че в сравнение с финансовата 2021 година изчисленият процент грешки се увеличава с 2,5 % в сравнение с увеличението с 0,8 % между финансовите години 2020 и 2021;

28. отбелязва, че през 2022 г. Комисията е издала 333 нареждания за събиране на вземания по 293 договора на обща стойност 62,92 милиона евро;

Прозрачност и ефективност на системите за мониторинг и получаване на увереност

29. отбелязва констатацията на Палатата, че през 2022 г. Комисията и нейните партньори в изпълнението са допуснали повече грешки при операциите, свързани с програмни разчети и безвъзмездна финансова помощ и при споразуменията за финансов принос и споразуменията за делегиране, сключени с държави бенефициенти, международни организации и агенции на държавите членки, отколкото при други форми на подпомагане (като например договори за строителни дейности, доставки и услуги); отбелязва освен това, че от 99-те операции от този вид, одитирани от Палатата, 46 съдържат количествено измерими грешки, които представляват 86 % от изчисления процент грешки; отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ понастоящем преразглежда своята стратегия за контрол, включително изискванията за докладване, и проучва потенциални коригиращи мерки; изисква от Комисията да информира органа по освобождаване от отговорност за своята преразгледана стратегия за контрол;

([3]) Бенин, Ботсуана, Буркина Фасо, Джибути, Етиопия, Фиджи, Габон, Сао Томе и Принсипи, Гвинея Бисау, Хаити, Кот д'Ивоар, Либерия, Мадагаскар, Малави, Нигерия, Танзания, Гамбия, Того, Уганда и Зимбабве.

30. отбелязва въз основа на доклада на Палатата, че в 23 случая на количествено измерими грешки и в пет случая на количествено неизмерими грешки Комисията е разполагала с достатъчно информация, за да предотврати или да открие и коригира грешките преди одобряването на разходите; отбелязва освен това, че според оценката на Палатата, ако Комисията беше използвала правилно цялата информация, с която разполага, изчисленият процент грешки щеше да бъде с 5,5 процентни пункта по-нисък, в сравнение с 2,4 процентни пункта по-нисък през 2021 г.; отбелязва отговора на Комисията, че повечето грешки, които биха могли да бъдат избегнати, се дължат на недостатъчното финансово отчитане, предоставено от партньорите по изпълнението при непряко управление; отбелязва ангажимента на Комисията да преразгледа своята стратегия за контрол, включително изискванията за докладване, и призовава Комисията да предостави сведения за предприетите коригиращи мерки;

31. отбелязва въз основа на доклада на Палатата, че 22 операции, съдържащи количествено измерими грешки, чийто дял от размера на изчисления процент грешки е 2,3 процентни пункта, са били обект на одит или на проверка на разходите; отбелязва освен това, че системата за контрол на ГД „Международни партньорства“ се основава на предварителни проверки и че информацията, предоставена в докладите за одит/проверка, описваща действително извършената работа, не е позволила на Палатата да прецени дали грешките са могли да бъдат открити и коригирани по време на тези предварителни проверки, тъй като докладите не обхващат 100 % от докладваните разходи, нито предоставят достатъчно подробности, за да се потвърди дали позициите, в които Палатата е установила грешки, са били част от предварителните проверки; отбелязва в тази връзка, че Комисията актуализира редовно техническите задания за проверките на разходите, за да се повиши пълнотата и яснотата на докладването; призовава Комисията да докладва на органа по освобождаване от отговорност относно постигнатите подобрения;

32. подчертава, че Палатата е установила, че в две разходни области операциите са по-малко податливи на грешки поради специфичните условия на плащане: а) бюджетна подкрепа и б) проекти с множество донори, изпълнявани от международни организации и подчинени на „условния подход“; отбелязва, че през 2022 г. Палатата извърши одит на две операции за бюджетна подкрепа и на осем проекта по „условния подход“, управлявани от международни организации;

33. подчертава ролята на местните партньори по изпълнението и необходимостта да се гарантира тяхната подкрепа и изграждане на капацитет; отбелязва, че с постепенното прекратяване на проектите по ЕФР следва да се запази местното ноу-хау за работа със средства на Съюза, с оглед на използването им за проекти в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) – Глобална Европа, и подчертава, че проектите на Съюза следва да подлежат на оценка, мониторинг и докладване, за да се определи тяхната ефективност и да се избегнат отрицателни въздействия;

34. изразява загриженост, че както и през предишни години някои международни организации са предоставили само ограничен достъп до документи (например във формат само за четене), което възпрепятства планирането, изпълнението и контрола на качеството на одита на ЕСП и води до забавяния; отбелязва, че въпросите, свързани с контрола, са били обсъждани няколко пъти със структури на ООН и Световната банка, включително в контекста на съвместните заседания на техническата референтна група и работната група на ЕС и ООН по FAFA, както и че са създадени съвместни технически групи, които да обсъждат редовно въпроси, свързани с одита и контрола; отбелязва освен това, че Комисията работи със съответните международни организации и е засилила комуникацията с тях относно достъпа на ЕСП до документи; насърчава Комисията да увеличи тези усилия;

35. отбелязва, че според единадесетото проучване на ГД „Международни партньорства“ относно процента остатъчни грешки, извършено от външен изпълнител от нейно име през 2022 г., общият процент остатъчни грешки е под прага на същественост от 2 %, определен от Комисията, за седма поредна година: 1,15 % (1,14 % през 2021 г.);

36. подчертава, че според оценката на Палатата проучването относно процента остатъчни грешки не представлява ангажимент за изразяване на увереност или одит и че то се базира на методология и наръчник за изчисляване на процента остатъчни грешки, предоставени от ГД „Международни партньорства“; отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ пояснява, че проучването относно процента остатъчни грешки е предназначено да бъде ключов показател за очакваното финансово въздействие на остатъчните грешки, т.е. той измерва правилното функциониране на системата за вътрешен контрол и по този начин демонстрира коригиращия капацитет на Комисията; подчертава, че както и през предходните години, Палатата е установила ограничения в проучването; отбелязва, че като е преразгледала метода за изчисляване, използван в проучването относно процента остатъчни грешки от 2022 г., Палатата е счела, че процентът остатъчни грешки е подценен и че изчислението на Палатата води до процент остатъчни грешки от 1,35 %; отбелязва освен това становището на Палатата, както и през предходните години, че методологията за изчисляване на процента остатъчни грешки позволява на изпълнителя да разчита изцяло на резултатите от проверките на управлението на ГД „Международни партньорства“ и че фактът да се разчита на работата на други одитори противоречи на целта на проучването относно процента остатъчни грешки;

37. отбелязва, че от 2018 г. ГД „Международни партньорства“ значително е намалила обхвата на резервите (т.е. дела на разходите, обхванати от тях) в годишните отчети за дейността и че по подобен начин годишният отчет за дейността за 2022 г. не включва никакви резерви; отбелязва, че Палатата намира, че липсата на резерви в годишния отчет за дейността за 2022 г. е необоснована и се дължи отчасти на ограниченията на проучването относно процента остатъчни грешки; отбелязва отговора на Комисията, че липсата на резерви е обоснована от правилното прилагане на методологията и инструкциите за процента остатъчни грешки от страна на централните ѝ служби;

38. отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ изчислява, че общият размер на сумите, изложени на риск при плащане, е 83,3 милиона евро (1,4 % от разходите за 2022 г.), а общият размер на сумите, изложени на риск при приключване, е 71,7 милиона евро; отбелязва освен това, че от изложената на риск сума при плащане ГД „Международни партньорства“ изчислява, че 11,6 милиона евро (19 %) ще бъдат коригирани чрез нейните проверки през следващите години (тази сума е известна като „коригиращ капацитет“);

39. отбелязва, че планът за действие на ГД „Международни партньорства“ за 2022 г., насочен към установените слабости в контрола и високите рискове, включва подобряване на последващите действия във връзка с констатациите на ЕСП/процента остатъчни грешки и че през септември 2022 г. са приети нови версии на наръчника и методологията относно процента остатъчни грешки, така че да отговори на въпросите, повдигнати в предишните констатации на Палатата; отбелязва отговора на Комисията, че с изменените правила се избягва прекомерното разчитане на предишна контролна дейност, тъй като вече се изисква в случаите, когато се разчита на предишен контрол, той да се разглежда с оглед на историческите средни стойности; отбелязва освен това, че Комисията е изпълнила изцяло препоръката на ЕСП от годишния доклад за 2020 г. за установяване на задължения за изпълнителя на проучването относно процента остатъчни грешки да докладва на Комисията за всяка предполагаема измама срещу бюджета на Съюза по време на нейната работа; изразява съжаление обаче, че Комисията не приема препоръката, включена в годишния доклад на Палатата за 2022 г., за подобряване на методологията за процента остатъчни грешки и за проверка на правилното ѝ прилагане, тъй като не вижда необходимост от промяна на методологията, използвана за проучването относно процента остатъчни грешки за екстраполация на елементи с висока стойност;

Предотвратяване, разкриване и коригиране на измами

40. отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ е разработила и прилага своя собствена стратегия за борба срещу измамите от 2014 г. насам въз основа на методологията, предоставена от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и че стратегията е била актуализирана три пъти от влизането ѝ в сила; отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ е решила да отложи междинната оценка на своята стратегия за борба с измамите (първоначално планирана за 2022 г.) поради няколко текущи одита и актуализирането, ръководени от Службата за вътрешен одит, ЕСП и OLAF; отбелязва освен това, че ГД „Международни партньорства“ е изпълнила 90 % от придружаващия план за действие и че всички действия са изпълнени в рамките на обявените срокове, с изключение на проучването заедно с OLAF на възможността за разпространяване на анонимизирани примери за случаи на измами в рамките на вътрешната мрежа на Комисията, което беше изпълнено през 2023 г.;

41. отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ също така е допринесла за стратегията на Комисията за борба с измамите и е предприела последващи действия във връзка с финансовите препоръки на OLAF, отправени през периода 2018—2022 г., което е довело до приключването на едва 24 % от финансовите препоръки и до последващи действия във връзка с 76 % от финансовите препоръки; приветства постигнатите през 2022 г. резултати, като например влизането в сила на нови вътрешни насоки относно обработката на информация, свързана с измами, засилената система за назначаване на мрежата на ГД INTPA за борба с измамите, започването на външни действия за повишаване на осведомеността по отношение на партньорите по изпълнението и бенефициентите на ГД „Международни партньорства“, непрекъснатото актуализиране на всички вътрешни уебстраници, наръчници и бази данни, както и годишната бележка до всички служители относно професионалните етични стандарти, предотвратяването и разкриването на измами и правилата за разкриване на информация;

42. отбелязва, че в края на 2022 г. ГД „Международни партньорства“ е била осведомена за 24 текущи разследвания и е била информирана от OLAF за приключването на 6 разследвания с финансови и/или административни препоръки, 7 без препоръка, както и за прехвърлянето на 2 случая към Европейската прокуратура; отбелязва, че ГД „Международни партньорства“ систематично е предавала на OLAF всички случаи на подозрения за измама или нередност и е следила отблизо всички финансови препоръки, съобщени от OLAF;

43. отбелязва, че първата приоритетна цел на стратегията на ГД „Международни партньорства“ за борба с измамите за периода 2021—2024 г. е да се повиши вътрешната и външната осведоменост по въпроси, свързани с измамите, включително чрез възможности за обучение; изразява съжаление обаче, че Сметната палата е установила липса на обучение за предотвратяване на измами в командировките си в четири делегации (служителите не са преминали обучение за предотвратяване на измами през последните 5 години);

44. приветства факта, че ГД „Международни партньорства“ е оптимизирала използването на системата за ранно откриване и отстраняване като инструмент за санкциониране на измамите и е подобрила мерките за борба с измамите, свързани с бюджетната подкрепа;

Бюджетна подкрепа от Съюза

45. отбелязва, че плащанията за бюджетна подкрепа, извършени по линия на ЕФР през 2022 г., възлизат на 105,2 милиона евро;

46. отбелязва за сравнение, че Украйна се явява като третия портфейл за бюджетна подкрепа през 2022 г., с почти 800 милиона евро текущи операции;

47. подчертава, че през последните 3 години бюджетната подкрепа от ЕС е осигурила плащания в размер на общо 6 милиарда евро – 3 милиарда евро през 2020 г., 1,2 милиарда евро през 2021 г. и 1,8 милиарда евро през 2022 г.; отбелязва освен това, че бюджетната подкрепа представлява 15 % от плащанията на Европейската комисия в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа (ИССРМС – Глобална Европа), Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III), решението за отвъдморско асоцииране, включително Гренландия (DOAG), или в рамките на предходни инструменти;

48. отбелязва, че през 2022 г. съседните на ЕС държави станаха най-големият получател на бюджетна подкрепа (38 %), следвани от Африка на юг от Сахара (24 %), Азия (18 %), Западните Балкани (8 %), Латинска Америка (6 %), Карибския басейн (2 %), отвъдморските страни/територии (2 %) и Тихоокеанския регион (2 %), както и че по видове договори договорите за изпълнение на секторни реформи надвишават договорите за изграждане на държавност и устойчивост и договорите за ЦУР, със 74 % от стойността на портфейла в сравнение със съответно 24,5 % и 1,5 %;

49. припомня, че одитът на ЕСП относно редовността ([4]) не може да се разпростре отвъд етапа, на който Комисията изплаща бюджетната подкрепа на държавата получател, тъй като средствата след това се обединяват със средствата от националния бюджет на държавата;

50. отбелязва, че през 2022 г. най-големите получатели на плащания по ЕФР са Мозамбик, Судан и Демократична република Конго, докато секторите с най-голямо финансиране са били държавното управление и гражданското общество, селското стопанство, енергетиката и социалните инфраструктури и услуги; отбелязва, че изпълнението на ЕФР засяга държави, които са изправени пред утежняващи последици от изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и продоволствената несигурност и са отслабени от нарастващия дълг, новите и забравени хуманитарни кризи и конфликти, които пораждат нарастващо неравенство и бедност; призовава ЕФР да бъде обвързан с условия, когато има доказателства за нарушения на правата на човека, както и да се извършват проверки във връзка с корупцията и укриването на данъци;

51. призовава за по-силна координация между Комисията, ЕСВД и делегациите на ЕС, с цел да се улеснят дискусиите и сътрудничеството със съответните местни участници по места, за да се определят проектите, които най-добре постигат целите за ефективност на развитието;

52. отбелязва, че местните неправителствени участници са добре позиционирани партньори за предоставяне на помощ от Съюза за нуждаещите се хора, по-специално в отдалечените райони; подчертава, че засиленият ангажимент на Съюза към тези организации би могъл да ускори ефективността на сътрудничеството за развитие;

Последващи действия по отношение на освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за 2021 финансова година

53. отбелязва въз основа на доклада на Комисията за последващите действия във връзка с освобождаването от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета за 2021 г., че цифровизацията на контрола в областта на външната дейност е в ход, с оглед на приемането на корпоративните практики и инструменти, и че предстоящият преход към корпоративен електронен одит ще улесни по-систематичния и интегриран мониторинг на констатациите от одитите и проверките, като по този начин ще улесни един по-цялостен процес на последващи действия;

54. отбелязва, че съвместните обучения със служители на ООН са възобновени през 2023 г. и Комисията се е договорила с ООН за създаване на съвместни технически групи за редовно обсъждане на въпроси, свързани с одита и контрола, както и че Комисията ще продължи да предприема действия за намиране на практически и дългосрочни решения на тези въпроси;

55. отбелязва, че през 2022 г. ГД „Международни партньорства“ е извършила оценка на системните констатации от проверките на разходите за действия, изпълнени от 20 международни организации, развиващи дейност в световен мащаб, чието управление на одитните задачи е централизирано, и че през януари 2023 г. е споделила констатациите си, както и предложените смекчаващи мерки, със съответните служители на централното управление и делегациите;

56. отбелязва, че Комисията и нейните партньорски институции (включително финансовите институции за развитие и агенциите за развитие) работят активно с местни организации от частния сектор, за да обсъдят предизвикателствата и възможностите за увеличаване на достъпа до финансиране чрез финансови инструменти, като например операции за смесено финансиране, и че политическият диалог се провежда в партньорство с държавите партньори чрез делегациите на ЕС и националните инвестиционни форуми; подчертава значението на мобилизирането на частния сектор за преодоляване на недостига на финансиране за развитие и постигане на ЦУР;

57. приветства стратегията за Global Gateway като съгласуван отговор на Съюза на глобалните предизвикателства; счита, че във времена на нови геостратегически предизвикателства участниците в областта на външната политика и политиката на сигурност на Съюза и сътрудничеството за развитие трябва да се координират по-добре, за да се увеличи присъствието и видимостта на Съюза в световен мащаб чрез твърди и „меки“ инвестиции в инфраструктура, които създават национална стойност в държавите партньори чрез сътрудничество с частния сектор и институции за финансиране на развитието, в съответствие с ЦУР;

58. припомня, че глобалните кризи породиха и увеличиха неравенствата както в рамките на държавите, така и между тях, като подкопават социалното сближаване, и в този контекст приветства разработването на маркер за неравенството (I-Marker), за да се създаде солидна система за докладване и сравнителен анализ относно приноса на всички интервенции за намаляване на неравенствата;

59. присъединява се към препоръките към Комисията, отправени от Палатата:

а) да извършва проверки дали счетоводните салда за приключените ЕФР се уравняват своевременно;

б) да гарантира, че авансовото финансиране и фактурите се уравняват своевременно в годишните отчети;

в) да предприеме мерки за подобряване на системите за контрол в делегациите на ЕС, чрез които се уравнява авансовото финансиране;

г) да потвърди задължението за спазване на правилата за ДДС и да извършва подходящи проверки;

д) да засили предварителните проверки преди приемането на разходите;

е) да подобри методологията за проучването относно процента остатъчни грешки (RER) и да провери дали тя се прилага правилно.

([4]) Специален доклад № 25/2019 на Европейската сметна палата: Качество на данните в областта на бюджетната подкрепа – слабости в някои показатели и при проверката на плащанията на променливи траншове.